

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

วิชา สังคมศึกษา 1 (ส 31101)

40 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1-4/8

ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2560

คุณครูบัณฑิตา แก้วงาม

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาวิเคราะห์สังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้าหรือสังคมสมัยของศาสนาที่ตนนับถือ ประวัติพระพุทธสาวก พุทธสาวิกา ชาดก วันสำคัญ ศาสนพิธี ชาวพุทธตัวอย่าง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาและพระไตรปิฎก

และวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หลักธรรม คติธรรม การบริหารจัดการ และการเจริญปัญญา สวดมนต์แปลและแผ่เมตตาพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ หน้าที่ชาวพุทธ ปกป้องคุ้มครอง อารงรักษาพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในสังคมไทย พระพุทธศาสนากับการแก้ปัญหาและการพัฒนา และความสำคัญของศาสนาที่ตนเองนับถือรวมถึงศาสนาที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 ม.4/1 ม.4/2 ม.4/3 ม.4/4 ม.4/5 ม.4/12 ม.4/17 ม.4/19
ม.4/20

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.2 ม.4/1 ม.4/2 ม.4/3 ม.4/4

การวัดผล

1.	สอบย่อย	30 %
2.	สอบกลางภาค	20 %
3.	สื่อการเรียนการสอน 2 ชิ้น	20 %
4.	สังเกตพฤติกรรม เช่น ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา	10 %
5.	สอบปลายภาค	20 %
	รวม	100 %

การประเมินผล

4	หมายถึง	ผลการเรียนดีเยี่ยม	ค่า	80 – 100	%
3.5	หมายถึง	ผลการเรียนดีมาก	ค่า	75 – 79	%
3	หมายถึง	ผลการเรียนดี	ค่า	70 – 74	%
2.5	หมายถึง	ผลการเรียนค่อนข้างดี	ค่า	65 – 69	%
2	หมายถึง	ผลการเรียนน่าพอใจ	ค่า	60 – 64	%
1.5	หมายถึง	ผลการเรียนพอใช้	ค่า	55 – 59	%
1	หมายถึง	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	ค่า	50 – 54	%
0	หมายถึง	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์	ค่า	0 – 49	%

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานที่ ๑ ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ

- ๑.๑ มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- ๑.๔ เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
- ๑.๕ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น

มาตรฐานที่ ๒ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

- ๒.๑ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร
- ๒.๒ เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวทิต่อผู้มีพระคุณ

มาตรฐานที่ ๓ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

- ๓.๑ มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆ รอบตัว
- ๓.๒ มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
- ๓.๓ เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน
- ๓.๔ ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

มาตรฐานที่ ๔ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล

- ๔.๑ สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง
- ๔.๒ นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง
- ๔.๓ กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ
- ๔.๔ มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

มาตรฐานที่ ๖ ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

- ๖.๑ วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ
- ๖.๒ ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง
- ๖.๓ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

หนังสือ ตำรา บทความ แหล่งการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน

ตำราที่นักเรียนต้องอ่านเพิ่มเติม

1. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สาระศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม ม.4-6 เล่ม 1 สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
2. หนังสือเรียนสาระศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม ม.4-6 เล่ม 1
3. แนวข้อสอบ O-NET สาระ สาระศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม

โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา 1 (ส31101)

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1-4/8

เวลา 40 ชั่วโมง

จำนวน 1.0 หน่วยกิต

อัตราส่วนคะแนน

ระหว่างภาค/ปี 60

คะแนน : ปลายภาค/ปี 40

คะแนน

หน่วยที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	รหัสตัวชีวิต/ ผลการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
1	ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา	- ลักษณะสำคัญของสังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า - พระพุทธศาสนามีทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากลและมีข้อปฏิบัติที่ยึดทางสายกลาง	ส 1.1 ม.4/1 ม.4/2 ม.4/3 ม.4/4 ม.4/5	3	5
2	พุทธประวัติและชาดก	- พุทธประวัติ - ชาดก	ส 1.1 ม.4/13 ม.4/14	7	15
3	วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี	- หลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - หลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญๆ - ศาสนพิธี	ส 1.1 ม.4/1 ม.4/2 ม.4/3	5	5
4	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	- พระรัตนตรัย - อริยสัจ 4	ส 1.1 ม.4/4 ม.4/5	6	10
5	พระไตรปิฎกและพุทธศาสนสุภาษิต	- พระไตรปิฎก - พุทธศาสนสุภาษิต	ส 1.2 ม.4/15 ม.4/16	3	10
6	การบริหารจิตและเจริญปัญญา	- การบริหารจิต - การเจริญปัญญาตามหลักโยนิโสมนสิการ	ส 1.2 ม.4/19 ม.4/22	5	5
7	พุทธสาวก พุทธสาวิกา และศาสนิกชนตัวอย่าง	- พุทธสาวก พุทธสาวิกา - ศาสนิกชนตัวอย่าง	ส 1.2 ม.4/14	6	5
8	หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ	- หน้าที่ชาวพุทธ - มารยาทชาวพุทธ	ส 1.2 ม.4/1 ม.4/3	5	5
การสอบกลางภาคและสอบปลายภาค				-	40
รวมตลอดภาคการศึกษา				40	100

สังเกตพฤติกรรม เช่น ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา 10 %

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	ผลการเรียนรู้	จำนวน คาบ	น้ำหนักคะแนน (%)				หมายเหตุ
				ก่อนกลางภาค	กลางภาค	หลังกลางภาค	ปลายภาค	
	บทนำ	แนะนำรายวิชา	1	-	-	-	-	
หน่วยที่ 1	ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา	1. วิเคราะห์ลักษณะของสังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้าในด้านการเมืองการปกครองได้ 2. วิเคราะห์ลักษณะของสังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้าในด้านสังคมได้ 3. วิเคราะห์ลักษณะของสังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้าในด้านศาสนาและลัทธิความเชื่อได้	3	5	-	-	-	
หน่วยที่ 2	พุทธประวัติและชาดก	1. วิเคราะห์พุทธประวัติ ตอนตรัสรู้และก่อตั้งพระพุทธศาสนาได้ 2. วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติพระสาวกและชาดกได้	7	15	-			
หน่วยที่ 3	วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี	1. วิเคราะห์หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และเทศกาลที่สำคัญของพระพุทธศาสนา 2. ปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และเทศกาลสำคัญได้	5	5	-	-	-	

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	ผลการเรียนรู้	จำนวน คาบ	น้ำหนักคะแนน (%)				หมายเหตุ
				ก่อนกลางภาค	กลางภาค	หลังกลางภาค	ปลายภาค	
หน่วยที่ 4	หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์ความหมายและคุณค่าของพุทธะได้ 2. วิเคราะห์ข้อคิดและนำไปปฏิบัติใน ชีวิตประจำวัน 3. อธิบายองค์ประกอบของชั้น 5 และยกตัวอย่างประกอบได้ 4. อธิบายหลักธรรมและวิตก 3 และยกตัวอย่างประกอบได้ 5. วิเคราะห์การกระทำของบุคคลตามหลักธรรมภาวนา 4 ได้ 6. วิเคราะห์การกระทำของบุคคลตามหลักธรรมพระสัทธรรม 3 ปัญญาธรรม 4 พละ 5 อุบาสกธรรม 5 ได้ 	6	10	-	-	-	
หน่วยที่ 5	พระไตรปิฎกและพุทธ ศาสนสุภาษิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายความหมาย แหล่งที่มา และคุณค่าของพุทธศาสนสุภาษิตได้ 2. วิเคราะห์ข้อคิดหรือคติสอนใจจากพุทธศาสนสุภาษิตได้อย่างมีเหตุผล 3. นำข้อคิดคติสอนใจจากพุทธศาสนสุภาษิตไปประพฤติปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	3	-	-	10	-	

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	ผลการเรียนรู้	จำนวนคาบ	น้ำหนักคะแนน (%)				หมายเหตุ
				ก่อนกลางภาค	กลางภาค	หลังกลางภาค	ปลายภาค	
หน่วยที่ 6	การบริหารจิตและเจริญปัญญา	1. อธิบายความหมายของการสวดมนต์แปลและการแผ่เมตตา สามารถสวดมนต์แปลและแผ่เมตตาได้ 2. อธิบายวิธีการปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญาได้ 3. อธิบายความหมายและลักษณะของวิธีคิดแบบสามัญลักษณะและแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบันได้ถูกต้อง 4. นำวิธีคิดแบบสามัญลักษณะและแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบันไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผล	5	-	-	5	-	
หน่วยที่ 7	พุทธสาวก พุทธสาวิกา และศาสนิกชนตัวอย่าง	1. วิเคราะห์ข้อคิดและคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของศาสนิกชนตัวอย่างได้ 2. วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติพระสาวกและชาดกได้	6	-	-	5	-	

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	ผลการเรียนรู้	จำนวนคาบ	น้ำหนักคะแนน (%)				หมายเหตุ
				ก่อนกลางภาค	กลางภาค	หลังกลางภาค	ปลายภาค	
หน่วยที่ 8	หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายวิธีปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีต่อพระสงฆ์ ต่อครอบครัวและต่อสังคมได้อย่างถูกต้อง รับผิดชอบและปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีต่อพระสงฆ์ ต่อครอบครัวและต่อสังคมได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม อธิบายกิจของพระสงฆ์ในการศึกษาอบรม การปฏิบัติและเป็นนักบวชที่ดีได้ อธิบายคุณสมบัติของทายกและปฎิคาหกได้ ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคมได้ อธิบายความสำคัญและการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันธรรมสวนะ และเทศกาลสำคัญได้ถูกต้อง ปฏิบัติและแสดงตนถูกต้องตามศาสนพิธี พิธีกรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ 	5	-	-	5	-	
เวลาสำหรับทบทวนเนื้อหา/สอบกลางภาค/ปลายภาค/กิจกรรมต่างๆในโรงเรียน			-	-	-	-	-	
			40	35	20	25	20	จิตพิสัย 10

กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายสัปดาห์

วิชา สังคมศึกษา 1 (ส 31101)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1-4/8

ภาคเรียนที่ 1

40 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ปีการศึกษา 2560

คุณครูบัณฑิตา แก้วงาม

สัปดาห์ที่	กิจกรรมการเรียนรู้	ภาระงาน	กำหนดส่ง	หมายเหตุ
1	<p>ปฐมนิเทศและบทนำ</p> <ul style="list-style-type: none">ครูแนะนำรายวิชา วิธีการเรียน การวัดและประเมินผลการเรียน <p>หน่วยที่ 1 ประวัติและความสำคัญของ พระพุทธศาสนา</p> <ul style="list-style-type: none">ครูอภิปรายลักษณะของสังคมชมพูทวีปและความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาครูอภิปรายเรื่องความสำคัญของ พระพุทธศาสนา	แบบสรุปความ เข้าใจ	ภายในคาบ	
2	<p>หน่วยที่ 2 พุทธประวัติและชาดก</p> <ul style="list-style-type: none">ครูอภิปรายเรื่อง พุทธประวัติครูอภิปรายเรื่อง ชาดก			
3	<p>หน่วยที่ 3 วันสำคัญทาง พระพุทธศาสนาและศาสนพิธี</p> <ul style="list-style-type: none">ครูอภิปรายเรื่อง วันสำคัญครูอภิปรายเรื่องศาสนพิธี	แบบทดสอบ วันสำคัญ	ภายในคาบ	

สัปดาห์ที่	กิจกรรมการเรียนรู้	ภาระงาน	กำหนดส่ง	หมายเหตุ
4	หน่วยที่ 4 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา <ul style="list-style-type: none"> แบ่งกลุ่มนักเรียนอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนด นำเสนออภิปรายในหัวข้อ พระรัตนตรัยและ อริยสัจ4 	ชิ้นงาน 1	คาบถัดไป	
5	หน่วยที่ 5 พุทธศาสนสุภาษิตและพระรัตนตรัย <ul style="list-style-type: none"> ครูอธิบายหลักการและความสำคัญของพุทธศาสนสุภาษิต 	สอบเก็บคะแนนครั้งที่ 1		
6	หน่วยที่ 5 พุทธศาสนสุภาษิตและพระรัตนตรัย <ul style="list-style-type: none"> ครูอธิบายเรื่องพระไตรปิฎก 			
7	หน่วยที่ 6 หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ <ul style="list-style-type: none"> ครูอภิปรายเรื่อง หน้าที่ของชาวพุทธ ครูทำแผนภูมิความรู้เกี่ยวกับหน้าที่หลักของชาวพุทธ 	Mind map	ภายในคาบ	
8	หน่วยที่ 6 หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ <ul style="list-style-type: none"> ครูอภิปรายเรื่อง มารยาทชาวพุทธ ครูทำแผนภูมิความรู้เกี่ยวกับหน้าที่หลักของชาวพุทธ 	Mind map	ภายในคาบ	
9	หน่วยที่ 6 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี <ul style="list-style-type: none"> ครูบรรยายประวัติความเป็นมาของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมกลุ่มหาความหมาย ความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 	นำเสนอข้อมูลส่งรายงาน	สัปดาห์ที่ 11-12	

สัปดาห์ที่	กิจกรรมการเรียนรู้	ภาระงาน	กำหนดส่ง	หมายเหตุ
10	สอบกลางภาค			
11	หน่วยที่ 6 วันสำคัญทาง พระพุทธศาสนาและศาสนพิธี <ul style="list-style-type: none"> • ครุณาเสนอวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา 			
12	หน่วยที่ 6 วันสำคัญทาง พระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ครุณาเสนอวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา			
13	หน่วยที่ 6 วันสำคัญทาง พระพุทธศาสนาและศาสนพิธี <ul style="list-style-type: none"> • ครูอภิปรายเรื่อง ศาสนพิธีที่สำคัญ 			
14	หน่วยที่ 7 การบริหารจัดการและการเจริญ ปัญญา <ul style="list-style-type: none"> • ครูอธิบายเรื่องการบริหารจิต • ครูอธิบายเรื่องการเจริญปัญญาแบบ โยนิโสมนสิการ • สรุปประโยชน์ที่สำคัญของการเจริญ ปัญญา 			

สัปดาห์ที่	กิจกรรมการเรียนรู้	ภาระงาน	กำหนดส่ง	หมายเหตุ
15	<p>หน่วยที่ 7 พระพุทธศาสนากับการแก้ไข ปัญหาและพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> • ครุณาเสนอความรู้เกี่ยวกับ ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับ การศึกษา • ครุณาเสนอความรู้เกี่ยวกับการธำรง พระพุทธศาสนา 			
16	<p>หน่วยที่ 8 ศาสนาสำคัญในประเทศไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> • ครุอธิบายความสำคัญของศาสนาอื่นๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทย • จับฉลากกิจกรรมกลุ่ม นำเสนอความรู้ เกี่ยวกับศาสนาต่างๆในประเทศไทย 	การนำเสนอข้อมูล	สัปดาห์ที่ 17 - 18	
17	<p>หน่วยที่ 8 ศาสนาสำคัญในประเทศไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> • นำเสนอศาสนา คริสต์ และอิสลาม 	ชิ้นงานที่ 2	สัปดาห์ที่ 19	
18	<p>หน่วยที่ 8 ศาสนาสำคัญในประเทศไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> • นำเสนอศาสนา พราหมณ์ ฮินดู และ ศาสนาสิกข์ 			
19				
20	สอบปลายภาคเรียน			